

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

اصول الفقه (تعال و تراجیح)

قاعده جمع مهما امکن ۵

جلسه ۴۱۸

استاد شفیعی

نمونه هایی از جمع عرفی:

عام و خاص

اگر دلیلین متعارضین خاص و عام بودند، دلیل خاص به خاطر اقوی بودن ظهورش از عام، مقدم می شود، و عام را باید بر همین دلیل خاص، حمل نمود.

قدر متیقن

وجود قدر متیقن خارجی، باعث رفع تعارض می شود، مثال: دلیلی می گوید: «ثمن العذرة سحت» دلیل دیگر می گوید: «لا بأس ببيع العذرة» قدر متیقن خارجی دلیل اول، عذره انسان است که از تحت عموم دلیل دوم خارج می شود، پس در بیع عذره غیر انسان، باسی نیست.

نکته:

سوال: چرا با تمسک به قدر متیقن در مقام تخطاب این تعارض را رفع نکنیم؟

جواب: زیرا قدر متیقن در مقام تخطاب، اصلا اجازه تحقق اطلاق را نمی دهد، تا اینکه تعارضی واقع شود. به عبارت دیگر اگر قدر متیقن در مقام تخطاب باشد، تعارض واقع نمی شود.

تخصیص اکثر

دو دلیلی که عامین من وجه و قابل تخصیص باشند اگر دلیلی را تخصیص بزیم که لازمه اش تخصیص اکثر باشد، این تخصیص اکثر، از نظر عرف قبیح است، پس لامحاله عرف حکم می کند آن دلیل

دیگر را تخصیص بزیم (نه آن دلیلی را که مستلزم تخصیص اکثر است).

عام إبا کننده از تخصیص

اگر یکی از عامین من جه در مورد تحدیدات وارد شده باشد، ظهورش از دیگری قوی تر خواهد لذا بر آن مقدم می شود، که معمولان گفته می شود: این عام إبا از تخصیص دارد.